

Запізніла розмова ... з татом

Нестерпно пече сонце. Літня пора. Біля нашого сільського старостату збираються люди. Для мене все ніби в тумані. Гірка грудка підступила до горла. Сльози намагаються бризнути на волю. Себе я стримую, щоб не розплакатися. Відчуваю руки вчительки початкових класів, які за плечі пригортають мене до себе. Час від часу мій погляд падає на маму. Смуток огортає її, у неї тривожний погляд, хустинкою витирає зволожені очі. Вона притулила до себе мою молодшу сестричку. Вона теж насторожена. У мене і моєї сім'ї незвична подія. Сьогодні відкриття меморіальної плити, приуроченій пам'яті Героя, мого тата.

- Тату, татусю, ріднесенький! Сьогодні жителі села прийшли, щоб вшанувати пам'ять про тебе, воїна незалежної України. Ти боронив нашу землю від північних загарбників.

Приїжджають невідомі люди з Городка. Представники телебачення: оператор з камерою, кореспондент з мікрофоном. Я відчуваю напругу, яка зростає. Старші жінки перемовляються тихо, іноді витирають очі.

- Татку, я не можу стримати сльози, але тримаюся. Наша мама майже не забирає руки з хустинкою від обличчя. Я не можу уявити, яку біль відчуває вона в цю хвилину. Все можна прочитати через зволожені очі. Душа її болить - і це передається мені. Інколи мій погляд падає на моїх ровесників. Вони сьогодні теж стримані. Дівчатка розглядають свої вишиванки, хлопці щось гомонять про своє. За що нам все це? Чим ми провинилися? І перед ким? Починаються урочистості. Виступають представники влади, говорять про мир і війну, про те, що треба захищати рідну землю. Говорили люди, які тебе добре знали.

- Татусю, ці люди мало спілкувалися з тобою в минулому. Але вони згадують певні моменти. Як ти кілька раз на день вітався з ними, як допомагав в школі фарбувати підлогу, встановити електрообладнання в класі. Вони, можливо, не встигли подякувати тобі за все це. І багато-багато слів

подяки ... Я теж не встигла тобі ще щось розказати, поки ти був з нами. Ні, ти і зараз для мене і всієї нашої родини живий і ти з нами.

Життя продовжується. У кожного свої турботи, проблеми. У мене головне – навчання. І я завжди говорю з тобою, бо я за півтора року теж змужніла, стала швидше дорослішати. Але ще як хочеться бути улюбленою дочкою тата. Сісти на руки, пригорнутися, щось на вухо розказати, щоб і мама не знала. А пам'ятаєш, тату, як ми переїхали в нове село цілою родиною. Всі були щасливі, раді. Всі турботи з переїздом і влаштуванням впали на твої руки. Я бачила, як інколи ти сидів задумавшись. Я тепер розумію, як важко робити вибір і нести відповідальність за свою родину і за нас, дітей. Ти з цим впорався, я тобі дякую.

Я згадую найпрекрасніші хвилини нашого життя. Хоч ми починали нове життя на новому місці, ти знаходив час для мене і сестрички. Все у всіх було добре, інколи тривожно. Відпочинок у Сатанові, роздуми під час панування «корони», перший рік війни. Всі були щасливі, бо ми були разом. Я могла бачити тебе кожний день, торкатися тебе і бути впевненою, що ти мені завжди допоможеш. Я дякую Богу за ці найщасливіші хвилини в нашому житті.

Одного разу я побачила смуток в очах матері, які були наповнені сльозами... Тато йде на війну. І зразу ж хлинули роздуми. Як будемо жити без тебе, тату? Що буде з тобою, мій любий тату? Це ж небезпечно! З великим трудом вгамували емоції. Але ж тривога... тривога на душі. Зовнішній сигнал тривоги затихав, а в мене і мами роїлися думки про тебе, як ти там? Ти був на військових навчаннях, на злагодженні.

Нарешті радість. Я бачу тебе у військовому строї. Захисник, воїн. Суворий, задуманий погляд, почав заводити борідку і вуса. А в очах така ж турбота про сім'ю, любов до нас, дітей. Я тоді вже гордилася тобою. Ти пішов у військо, ти не «ухилянт», ти разом з іншими чоловіками захищаєш нашу землю, свою родину від «здичавілої орди», яка посунула на нас.

Знову прощання, сльози, останній дотик до твого обличчя, твої щирі поцілунки, обійми у твоїх міцних руках. Бідна наша мама, вона виплакала багато сліз, коли чекала повідомлення зі сходу, дзвінків від тебе. Я щаслива, що маю таких батьків.

- Тату, жаль, що фізично тебе нема з нами. Але з тобою у мене тісний, нерозривний зв'язок. Як кажуть у народі, «я ніби в тебе з ока випала».

Ця трагічна хвилина не оминула нас. Чорна звістка зайшла непрохано в нашу хату. Повідомлення. Не повернувся з завдання. Пропав «без вісти». Мама і бабуса не знаходять собі місця. Невже, смерть? А ,може, десь інформація не дійшла до командування. Мама хотіла щось знати про тебе, мій любий тату. Що вона переживала в ці хвилини, відомо тільки її і Всевишньому. Поїздки у «військкомат». Приїзд військових додому. Закриті, довгі розмови бабусі і мами. Мама, тату, у нас, молодчинка. Вона трималася, хотіла заспокоїти нас, що ще є надія на краще. Тоді вона твою мужність, стійкість забрала собі. Матуся розуміла, що тепер вона очолює сім'ю, всю нашу родину.

А потім була поїздка на схід. Тато воював на Запорізькому напрямку в районі Роботиного. Бабуса і мама принесли важку звістку. Це все... Ти, тату, отримав добру порцію металу. І він не дав тобі ніяких шансів вижити. Ти взяв його на себе, щоб він не впав на інших воїнів, мирних людей і на нас, твоїх дітей. Велику ціну ти заплатив. Дякую тобі від всіх живих людей.

А про що довго ще не знала моя сестричка? Привезли військові закриту труну. Плач, горе, відчай заповнили нашу оселю. Краєм вуха я чула, як бабуса і мама говорила. В якому жахливому стані було тіло. Понівечене, пошматоване. Там були інтенсивні бої. Тому довго не могли знайти сліди цієї групи воїнів. Час йшов , поки вивезли, потім ідифікували. Пряме попадання – це жах. Я хочу, щоб ніякий снаряд більше не розірвався і не вбивав людей. Але щоб перемогти, снарядів потрібно багато, щоб знищити русню.

Потім були важкі похорони. Ти, тату, знайшов свій прихисток на сільському цвинтарі. Спи спокійно, ти зробив важку чоловічу роботу. Слава і вічна пам'ять тобі!

Час іде швидко. Ми звикаєм жити без тебе. У кожного із нас свої турботи. Мама займається ремонтом хати, бабуся готує нам смаколики, у нас з сестричкою навчання. Коли я йду зі школи, біля старостату повертаю голову.

Бачу плиту і постамент, з якого на мене дивляться твої очі. Інколи приходжу ближче. Біля тебе завжди цвітуть чорнобривці. Витираю ганчіркою плиту і твоє обличчя. Очі виражають твою любов до нас, твоїх дітей, мами, бабусі і всіх людей, які тебе любили. Знов і знов переживання... -Татусю, я даю тобі слово, що буду турбуватися про сестричку і маму. Інколи я боюся говорити з мамою про тебе, щоб не бачити, як вона плаче. А мама шкодує нас, щоб щось зайве не сказати, не нагадати про батька. Ми залишаємося самотніми в своєму горі.

А я завжди ставлю собі запитання: «Чому в нас забрали тебе?» У тебе практично не було недоліків. Чому ці «зайди» вбивають наших людей, нищать наші будівлі, поля. Чому в нас хочуть забрати нашу рідну солов'їну мову? Мій тато говорив зі мною своєю українською мовою. Так само - на сході з дітьми і дорослими. І зараз у старому підручнику з музичного мистецтва я зустрічаю прізвище російського композитора. Я не хочу записувати його в зошит. Він говорив російською. Може, він і не винен. Він створював музику. Але він належить до цього народу-вбивці. Загарбники теж вбивали мого тата і використовували цю мову. В школі на перерві я зустрічаю твої очі, тату. Ти дивишся на мене із стенду. Бойове спорядження, погляд зосереджений, ти готовий отримати наказ від свого командира і виступити на захист нашої Вітчизни. І якби тобі дарували нове життя, ти б жив з гідністю. Знову пішов би на фронт. Тебе стало багато. Ти і на цвинтарі, і в школі, і біля старостату. А головне – ти в моєму серці. І ще я хочу побувати в Києві, нашій столиці. На Майдані Незалежності є меморіальне місце, де люди ставлять

прапорці з написами загиблих Героїв. Я хочу увіковічнити твоє ім'я на всю планету, тому що ти віддав життя за всіх людей доброї волі Землі. Я хочу крикнути на весь світ з Майдану Незалежності словами Ліни Костенко:

І клекіт хижої орди

Маленький сірий чоловічок

Накоїв чорної біди.

Це звір огидної породи,

Лох-Несс холодної Неви.

Куди ж ви дивитесь, народи?!

Сьогодні ми, а завтра – ви.